

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 220/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Jánošíkom, Hviezdoslavova 1018, Trebišov, proti postupu Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní sp. zn. 12Nt/10/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní sp. zn. 12Nt/10/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Vranov nad Topľou **prikazuje, aby** v konaní sp. zn. 12Nt/10/2016 **konal** bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Vranov nad Topľou **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Vranov nad Topľou **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní sp. zn. 12Nt/10/2016. Okrem toho sťažovateľ žiada, aby bolo okresnému súdu prikázané konať

bez zbytočných prietáhov a aby mu bolo priznané finančné zadost'učinenie 5 000 eur a náhrada trov konania.

II.

2. Sťažovateľ podal 19. septembra 2016 na súd návrh na obnovu konania. O tomto návrhu dosiaľ nebolo rozhodnuté. Verejné zasadnutie bolo nariadené na 26. máj 2021 potom, ako advokát sťažovateľa v decembri 2020 zisťoval na súde stav konania. Dovtedy sa sťažovateľ na prietahy v konaní o obnovu trestného konania nestážoval.

III.

3. Sťažovateľ považuje postup súdu, ktorý vykazuje známky dlhotrvajúcej nečinnosti, za hlavnú príčinu vzniknutých prietáhov. Podľa sťažovateľa skutočnosť, že počas prebiehajúceho konania došlo dva razy k zmene zákonného sudcu, nemôže pôsobiť v neprospech sťažovateľa. Dĺžkou konania sa u neho zvyšuje pocit bezprávia a nespravodlivosti.

4. Okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti uviedol, že vec napadla 19. septembra 2016 zákonnej sudkyňi, ktorá nevykonala žiaden úkon až do 23. júla 2018, keď bola uznaná za práceneschopnú. Z dôvodu, že v ďalšom období bola opätovne zákonná sudkyňa uznaná za práceneschopnú, bol spis pridelený ďalšej sudkyňi, ktorá takisto vo veci nevykonala žiaden úkon, upozornila však na neprimeraný počet pridelených vecí. Okresný súd poukázal na celkový počet a skladbu vecí, čo viedlo k tomu, že nebolo možné vybaviť vec skôr, keďže boli vybavované veci, ktoré predchádzali veci sťažovateľa, a veci, ktoré podľa rozvrhu práce je potrebné vybaviť s osobitnou rýchlosťou. V závere uviedol, že 11. januára 2021 nariadil verejné zasadnutie na 26. máj 2021.

5. Sťažovateľ vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol, že sa v celom rozsahu pridržiava ústavnej sťažnosti a že sa s obsahom vyjadrenia okresného súdu nestotožňuje.

IV.

6. Pri rozhodovaní o sťažnostiach pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote ústavný súd vychádza z toho, že ich účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu a k odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 171/20). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu: právnu a faktickú zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Čo sa týka zložitosti veci, treba uviesť, že na okresnom súde sa koná o návrhu na obnovu konania. Podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku úlohou súdu je zistiť, či sú splnené podmienky na obnovu konania. Z tohto možno dospieť k záveru, že ide o skutkovo a právne pomerne nenáročnú agendu, ktorá je bežnou súčasťou rozhodovacej praxe všeobecných súdov. Čo sa týka správania sťažovateľa, v konaní sťažovateľa nemožno vidieť žiadne okolnosti, ktoré by mali mať vplyv na dĺžku konania.

8. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom o jeho zaťaženi ako príčine jeho nečinnosti, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k ministrom spravodlivosti. Účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ.

9. Rozhodujúcim spôsobom sa na dĺžke konania odrazila nečinnosť okresného súdu, ktorého úkony sa po dobu takmer piatich rokov obmedzili iba na nariadenie termínu verejného zasadnutia na 26. máj 2021 potom, ako advokát sťažovateľa v decembri 2020 zisťoval na súde stav konania. Z toho možno dospieť k záveru, že okresný súd bol od podania návrhu, teda od 19. septembra 2016 do 11. januára 2021, keď vo veci vykonal prvý úkon a nariadil pojednávanie, takmer päť rokov nečinný. Preto ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Vzhľadom na to, že o návrhu sťažovateľa nebolo do nálezu ústavného súdu rozhodnuté, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

10. Pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, ktorým je i návrh na obnovu trestného konania (IV. ÚS 382/09, I. ÚS 5/02 A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 3. 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru. Preto vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nebolo ústavnej sťažnosti vyhovené.

11. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur. Okrem už uvedených kritérií pri rozhodovaní o prietáhoch v konaní treba prihliadnúť na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Sťažovateľ sa podaným návrhom domáha obnovy konania v trestnom konaní. Právna neistota sťažovateľa môže byť odstránená len rozhodnutím o jeho návrhu. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu a význam sporu pre sťažovateľa ústavný súd návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia vyhovel sčasti a priznal mu 2 000 eur.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré vznikli zastúpením advokátom, vo výške 460,90 eur určených podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu,

ktorým je priemerná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti), čo spolu s náhradou (2 x 10,87 eur) predstavuje 384,08 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 76,82 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu